

agendapunt 2.2.

Eigen Middelen.

De stijging van de communautaire uitgaven met name in de landbouwsector is sedert 1973 zo aanzienlijk geweest, dat de Gemeenschap in de naaste toekomst moet rekenen op een tekort aan eigen middelen. Volgens berekeningen van de Commissie (zie Bijlagen I en II) zouden de huidige eigen middelen bij ongewijzigd beleid voldoende zijn voor dekking van de begroting voor het jaar 1980. Voor 1981 zouden de middelen zonder nader bezuinigingen tekort schieten, maar de Commissie acht een sluitende begroting voor 1981 niet uitgesloten. Enige twijfel aan deze rooskleurige voorstelling van zaken lijkt gepast: de Commissie gaat immers uit van de zwakke hypothese van ongewijzigde landbouwprijzen en slechts 6 percent kostenstijging als gevolg van produktietoename. Bovendien worden de gevolgen voor de Gemeenschapsbegroting van een aanpassing van de Britse bijdrage en van de toetreding van Griekenland, Spanje en Portugal niet in de beschouwing betrokken. Nadere berekening wijst dan ook uit dat de middelen voor 1981 (zie Bijlage III) niet toereikend zullen zijn, zelfs als de voorgestelde bezuinigingsoperatie van de Commissie slaagt. De noodzaak voor het snel vinden van oplossingen is hiermee gesteld.

Algemene overweging t.a.v. besparingen.

Bij het zoeken naar oplossingen voor het dreigende tekort aan eigen middelen kan in theorie zowel naar de inkomsten als naar de uitgaven worden gekeken. Voorshands is echter uitgegaan van de hypothese dat de bereidheid tot verhoging van de inkomsten bij de Negen (nog) niet bestaat. Het is evenmin realistisch om te veronderstellen dat aanzienlijke verlagingen zullen kunnen worden toegepast voor wat betreft beleidssectoren buiten de landbouw (Regionaal, sociaal, ontwikkelingsbeleid). Zulks zou immers de reeds bestaande

onevenwichtigheid in het uitgavenpatroon van de Gemeenschap versterken, de mogelijkheden voor concessies aan het VK in de uitgavenkant beperken en de voor het EP zo belangrijke niet-verplichte uitgaven nagenoeg uitsluiten. De keuze van de landbouw als beleidsterrein waarbinnen de belangrijkste besparingen gevonden moeten worden ligt dan ook voor de hand.

De vraag rijst dan welke beperkingen voor de landbouwuitgaven in de Nederlandse optiek gewenst c.q. aanvaardbaar zijn.

De door de Commissie gesuggereerde korte-termijn besparingsexercitie heeft slechts een beperkt doel, te weten besparen op de uitgaven voor het begrotingsjaar 1980 en het bereiken van een sluitende Gemeenschapsbegroting voor 1981. Het gaat hierbij als het ware om huishoudelijke besparingen. De Commissie heeft zonder veel toelichting gesteld dat ongeveer 1 miljard aan bezuinigingen bereikt kan worden. Naar Nederlandse opvatting zou de rechtse kolom van "huishoudelijke" bezuinigingen realistischer zijn.

	<u>Commissie</u>		(in miljoenen ERE)	<u>Nederland</u>
Suiker	120	- 300	Suiker ¹⁾	120 - 250
Rundvlees		50	Rundvlees ²⁾	50 - 100
Granen/Zetmeel/rogge		190	Granen(Zetmeel/Rogge) ³⁾	50 - 75
Groenten en fruit		35	Groenten en fruit	- 35
Zuivel		500	Zuivel ⁴⁾	
			rest. + int.	100)
Overige produkten	----		M.V.H. naar 1½%	180) 430 - 480
			Super M.V.H. 3%	150 - 200)
				<u>650 - 940</u>
	895	1075		

ad 1) Het door de Commissie genoemde besparingsbedrag ad 300 miljoen ERE lijkt te optimistisch. Dat cijfer is namelijk mede gebaseerd op een verlaging van de a-quota, die weinig kans van slagen lijkt te maken.

ad 2) De besparing op rundvlees zou o.i. wat groter kunnen zijn door verdere beperking van de interventie.

ad 3) De door de Commissie opgesomde besparingen op diverse onderdelen, tot een bedrag van ongeveer 190 miljoen ERE, zijn niet goed te verklaren. Zij lijken veel te hoog en nadere toelichting is nodig.

ad 4) De verhoging van de medeverantwoordelijkheidsheffing van $\frac{1}{2}$ % thans naar 1% per 1 april a.s. zal ongeveer 180 miljoen ERE opleveren.

De door de Commissie geraamde opbrengst van 350 miljoen ERE voor de 3% superheffing is niet reëel. Wanneer de beoogde regeling werkt - namelijk beperking van de melkleveranties - komt er ook aanzienlijk minder binnen. Het voorstel lijkt niet voldoende doordacht.

O.i. zou de Commissie op restituties en interventiekosten kunnen besparen; een bedrag van omstreeks 100 miljoen ERE lijkt mogelijk.

Het is echter duidelijk dat de Negen zich binnen afzienbare tijd zullen moeten buigen over fundamenteelere vraagstukken van lange termijn die de toekomst van het GLB en mogelijk van de Gemeenschap zelf zullen bepalen. De voorgestelde huishoudelijke besparingen bieden immers generlei garantie voor een structureel evenwichtige Gemeenschapsbegroting in de toekomst. Mede als gevolg van toenemende en steeds effectievere kritiek op de wijze van besteding van veel landbouwmiddelen (overschotten) zal de druk op structurele ingrepen in de systematiek van het landbouwbeleid groter worden. Nederland dient zich hier tijdig op voor te bereiden teneinde invloed uit te kunnen oefenen op de modaliteiten van bezuinigingen in de landbouwsector.

Deze structurele aanpak van het uitgavenpatroon in de landbouw, met name gericht op afbraak van permanente overschotsituaties, is op zich van groter belang dan de huishoudelijke besparingen, die thans voor 1981 worden nagestreefd. Het is niet in het belang van de Gemeenschap, noch van Nederland, om dit vraagstuk voor zich uit te schuiven. Er moet veeleer ernstig rekening worden gehouden met uitspraken of oriëntaties van de Europese Raad te Dublin die, bij gebreke aan besluitvorming omtrent de verhoging van de eigen middelen geneigd zou kunnen zijn tot een formule te komen omtrent beheersing van de landbouwuitgaven die voor Nederland ongunstig is. Voorbereiding op die situatie is derhalve hoogst noodzakelijk.

Als een belangrijke aanzet tot deze voorbereiding zijn voorshands enkele criteria gesteld waaraan ingrepen in het GLB naar Nederlandse mening zouden dienen te voldoen.

- 1) In de eerste plaats zijn fundamentele wijzigingen in de systematiek van het GLB niet in Nederlands belang.
- 2) In de tweede plaats zal het vrije verkeer (zowel intracommu-nautair als met derde landen) intact dienen te blijven, mede omdat dit een grondbeginsel van de Gemeenschappelijke markt is.
- 3) In de derde plaats dienen maatregelen uniform te zijn en gelijke-lijk toegepast te worden op alle producenten in alle Lid-Staten.
- 4) In de vierde plaats zal Nederland een beleid blijven voorstaan gericht op efficiënte productie teneinde een tegenwicht te bieden tegen de toenemende tendens naar inkomensondersteuning middels het GLB van kleine (marginale) producenten.
- 5) In de vijfde plaats is beheersing van het aandeel van het GLB op de EEG-begroting aangewezen.
- 6) Prioritaire aanpak van de overschotprodukties is politiek en budgettair onvermijdelijk.

Hierbij zij nog aangetekend dat Nederland met zorg tendenzen waarneemt tot renationalisatie van de kosten van het GLB. Deze wijze van financiering dient niet als alternatief te worden gehanteerd voor oplossing van het tekort aan eigen middelen.

DIE/EE

22 november 1979